

Българското късометражно игрално кино на български портали и платформи

доц. Петя Александрова, д.н.

Българското късометражно игрално кино може и да е добре дошло на фестивали, но не е посрещано с хляб и сол на големия екран, още по-малко в залите по молове и Арени. Инцидентно присъства в софийските арт салони на Дома на киното, "Евро синема", "Г-8" или "Одеон", съвсем епизодично в "Лъки синема" в Пловдив и... дотук. Българското игрално късометражно кино просто не съществува и не тръгва в разпространителската мрежа. Затова пък другата Мрежа е не само алтернатива, а най-стабилната и понякога единствена реална възможност то да достигне до потенциални зрители.

Но и при платформите положението в йерархията на предпочитанията е сходно с това на голям екран. Да започнем с официалната или неправилно набедена за държавна българска платформа - тази на "Аудио видео Орфей" ЕАД. Ето какво пише там в началотоⁱ:

"След спечелен национален конкурс през 2005 на "Аудио видео Орфей" ЕАД е възложено от Министерски съвет на Република България научно-творческото ръководство и управлението на изключително отговорната дейност по реставрация, консервация и съхранение на националния филмов фонд, намиращ се в БНФ.

Събраните филми тук са свободно предлагани в мрежата и представляват сборни препратки от други сайтове за платени филми." Следва "преминете към сайта"ⁱⁱ и се изсипва списък с филми, които можете да гледате безплатно онлайн. Обаче сред тях няма български късометражни игрални филми - прегледах ги един по един.

Ако отидете на страницата "Аудио видео Орфей" ЕАД в каталога им с продуктиⁱⁱⁱ също няма такива (освен пълнометражните заглавия, които са сбор от новели, като "Разводи, разводи").

Оставям настрана легалността да се препраща безплатно към други сайтове за гледане - това е юридически въпрос. Прави впечатление, че на сайта стоят логата на YouTube, Nova, BTV, BNT world. Когато изберете някой филм за гледане онлайн и безплатно, оказва се, че сте прехвърлен към някоя от телевизиите, която го е излъчила

на своя екран (още стои логото на телевизията) и в доста посредствено качество. Не знам дали авторите на филмите подозират за това - да се надяваме, че да.

Още по-лошо е положението със сайта на Българска национална филмотека (<http://bnf.bg/bg/archive/>). На него има маркиран "е-каталог", но там излиза "тази страница е в процес на разработка" (и така е от години). Електронен каталог на наличните филми във филмотеката просто няма - независимо игрални, документални или анимация, късометражни или дългометражни, български или чужди. На място можете да видите картотека от стария вид и по нея да получите информация, но тя не класифицира късометражното игрално кино като отделен формат.

Изводът: официалният държавен филмов архив и в своя офлайн, и в своя онлайн каталог не идентифицира късометражния игрален формат.

Тогава да се съсредоточим върху частните инициативи. Следващата разглеждана платформа е начинание на "Мирамар филм". Сайтът им по време на написването на този текст се обновяваше, затова направо ще се прехвърля към платформата им за българско кино: <http://www.cinemabg.net/>.

Когато преди две години (в навечерието на 2015 - годината на българското кино) те рекламираха в рамките на фестивала "Златна роза" своята платформа, предимствата ѝ бяха няколко: 1. добро качество за българските филми 2. спазени авторски права 3. разнообразие на подбора - не само игрални пълнометражни.

Към момента в каталога им за онлайн ползване има общо сложени 126 бг филми, от които 2 документални, 1 анимация, 5 сериала и само един късометражен. Това е "Печената тиква", 2010, по разказа на Елин Пелин. Никаква информация повече на сайта, но като кликнете и започнете да гледате, се оказва курсова работа на Йосиф Меламед от НАТФИЗ, с ръководител Иван Ничев. Има и още едно заглавие, "Животът в зоопарка", реж. Димитър Стефанов, 12 мин. 2016, но там липсва определение дали е документален или игрален. И като го отворите, виждате актьорско присъствие в автентична среда сред животните и някакъв шеговит текст - може би е студентски, но не е написано и в тази селекция е на случаен принцип.

По-общите сайтове, които предоставят филми, предлагат минимално количество български игрални филми, а сред тях липсват късометражните заглавия или има по едно-две по изключения. Но сайтовете са много - на <http://videofen.com/> можете да се

ориентирате сред тях, като дори само специално отбелязалите за наличие на български субтитри са 48. Другата категория сайтове са онези, които пишат за кино, обикновено без да качват цели филми. На български сред по-реномираните са:

Операция кино: <http://operationkino.net/>

Другото кино: <http://drugotokino.bg/>

"София - творчески гад на киното": <http://sofiafilmcity.bg/>

"Българското кино общество": <http://filmsociety.bg>

Те обаче не предлагат гледане онлайн или възможност за сваляне на никакви начала: нито на чужди, нито на български филми, камо ли на късометражни игрални български.

И стигаме до наскоро появилата се <http://noblink.media>.^{iv} Това е създадена Online платформа (с каталог) за разпространение на късометражни филми в България, състояща се от:

Facebook страница YouTube канал Web сайт Маркетингова стратегия за всеки филм

Целта е: Популяризиране на късометражните филми създадени в България.

В портала са включени къси аудио-визуални продукти (предимно филми), които имат художествена стойност, за свободно разпространение след края на фестивалния им живот или по-рано по преценка на автора. Организирането включва "селектиране на филмите, които ще се излъчват в портала. Среща с праводържателите за уточняване на очакванията на двете страни и подписване на договор за всеки филм. Подготвяне на план за съвместна маркетингова кампания за разпространението на всеки филм. Разпространение спрямо договорените правила".

Финансирането при приходи от YouTube е регламентирано - 50% за NoBlink! и 50% за праводържателя на филма.

Официално порталът е представен така:

"Основна мисия на **NoBlink!** е да създава и разпространява видеа, късометражни и пълнометражни филми, променящи живота на хората в положителна посока. За постигането на това **NoBlink! team** развива два проекта – NoBlink! Media и NoBlink!

Studio. NoBlink! Media е мястото с най-добрите български къси филми! NoBlink! Studio създава видео съдържание с основен фокус късометражни и пълнометражни филми. Във филмовия каталог на NoBlink! Media ще откриете всички късометражни филми одобрени от NoBlink! Team. Критериите, по които се оценяват филмите са:

- Яснота на разказаната история
- Актьорско поведение
- Изобразително решение
- Подход към темата
- Работа със звука
- Музика
- Качеството на техническото изпълнение – картина
- Качеството на техническото изпълнение – звук

Основното правило: филмите се появяват в NoBlink! Media след като приключи фестивалния им живот. "

И по-нататък следва личната история на един от създателите, Ники Стоичков:

„Когато заснех първия си късометражен филм „За какво служи хлябът“ започнах да мисля какво трябва да направя, за да може филмът да бъде видян от максимално много хора. Съветвах се с колеги с повече опит и разбрах, че стандартният живот на един късометражен филм е няколко фестивала т.е. максимум 1000 зрители. Осъзнавайки какво е моментното статукво и че този първи за мен филм ми отне 1 година от живота и най-добрият резултат ще е да го видят 1000 човека, направо ме заболяваше сърцето. Започнах да мисля какво е нужно, за да се промени статуквото. Започнах да питам приятели, както кинаджии, така и хора с други професии, дали биха посещавали сайт, в който могат да гледат къси филми. Отговорът винаги беше един „Зависи как ми бъде представено“. Тогава реших да събера съмишленици и да представим най-добрите български късометражни филми на едно място. Днес, когато NoBlink! Media стартира, ние сме все още млади и всеки ден се учим как се прави подобна медия, но всички 16 души кипим от ентузиазъм, позитивизъм и желание да покажем качествено българско кино. NoBlink! Media е за всеки!“

Тук е моментът да стигна до кулминацията - тези 16 души, които правят *NoBlink! Media* са ваши колеги, студенти в НБУ, а хората, които ги подкрепят, включително и като дарители, са техни преподаватели: Георги Дюлгеров, Стефан Командарев, Ники Илиев. Те го правят колкото за себе си, толкова и за всички вас, които сте в подобна ситуация - в началото на реализацията си, без реална публика. И го правят от няма и година, но на сайта им има вече 30 заглавия на късометражни игрални филми, още 2 анимации и 5 документални. Освен това като студио са произвели шест филма: "Сутрешно кафе", "Как се запознах с Неджи и лудия Бор", "Зелената врата", "Пеперуди", "За какво служи хлябът" и "Една нощ с Борис Павлович".

И за да не прозвучи текстът ми като реклама, продължавам с други подобни портали, които стартират преди *NoBlink! Media* и имат повече потребители, но не са порфилирани само за късометражно кино.

Портал "Култура" (<http://www.kultura.bg/>) за култура, изкуство и общество в рубриката си "Филми", където основно са премиери, интервюта и фестивали, отваря през март 2013 подмену "15 минути". Там (през YouTube) се качват филми с времетраене до зададеното - общо досега 25 заглавия, от които 3 анимационни и 2 документални. Селекционер е Димитър Радев, който предлага услугите си да реализира собствената си идея и придружава филмите с интервюта или коментари.

Друг сайт е "Кинематограф" (<http://kinematograf.bg/>) - за хората, които обичат късото кино. Там, естествено, също има статии, интервюта и представяне на личности, премиери, но и филми, разделени по категории, жанрове и години. Колекцията е богата (362 игрални заглавия), но не добре подредена - българските не са отделени, едновременно един филм излиза и като документален, и като игрален. Но порталът подкрепя и производството на късометражно кино - например проблематичния "Ботев е идиот" на Деян Барарев.

Успокоителната перспектива е, че все повече автори на късометражно игрално кино, които така или иначе не печелят пари и публика от голям екран, съвсем естествено и плавно се обръщат и се ситуират в Мрежата - много по-естествено и плавно от колегите си от пълнометражните формати. Такава е световната практика, така се случва и у нас.

ⁱ <http://bgtv2.blogspot.bg/>, посетен на 01.11.2016

ⁱⁱ

http://www.neterra.tv/content#category=&date=&id=&ignore_list=0&issue_id=&offset=&text=&type=movies, посетен на 01.11.2016

ⁱⁱⁱ <http://www.audiovisual-bg.com/products.html>

^{iv} <http://noblink.media/site/>, посетен на 7.11.2016